

Új korszak a vízügyi szakfolyóiratok történetében

Az Eötvös József Főiskola Könyvtára és a Magyar Hidrológiai Társaság Bács-Kiskun megyei Területi Szervezete közös szervezésében 2014. február 12-én a főiskola könyvtárában előadást tartott Dr. Szlávik Lajos professor emeritus, és Fejér László c. főiskolai docens, *A vízügyi szakfolyóiratok története és jövője a digitalizálás korában* címmel.

Dr. Szlávik Lajos professzor úrnak köszönhetően 2013 szeptemberétől három vízügyi folyóirat (Vízügyi Közlemények, Hidrológiai Közlöny, Hidrológiai Tájékoztató) és az Országos Hidrológiai Vándorgyűlések tanulmányköteteinek teljes állománya elérhető az interneten, digitalizált formában (összesen 300 évfolyam, mintegy 150 ezer oldal).

A szakfolyóiratok történetében jelentős változást hozott a digitalizálás, a vízügyi szakfolyóiratok megjelenése a világhálón. Erről a témáról két kiváló szakember tartott előadást Baján, a szép számban megjelent, elsősorban szakmai hallgatóság számára. Röviden bemutattam a két előadó szakmai, tudományos tevékenységét, hiszen hihetetlen gazdag, tartalmas életutakról beszélhetünk.

Dr. Szlávik Lajos hidrológus, vízépítő mérnök, vízkészlet-gazdálkodási és hidrológiai szakmérnök, PhD tudományos minősítéssel rendelkezik (1. ábra). Dolgozott a *Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumban*, vízügyi igazgatóságoknál, több egyetemen, főiskolán folytatott oktatói tevékenységet, így az *Eötvös József Főiskolán* 20 éven keresztül, igazgatóként, főiskolai tanárként, a *Vízépítési Vízgazdálkodási Intézetben* tanszék-, majd intézetvezetőként, jelenleg is társadalmi tisztséget tölt be sok szakmai szervezetnél, mint például a *Magyar Tudományos Akadémia Vízgazdálkodástudományi Bizottságának* tagja, a *Magyar Hidrológiai Társaság* elnöke, emellett a „Vízügyi Közlemények” főszerkesztője. Főbb kutatási területei: a hidrológia, árvízvédelem, vízgazdálkodás, vízügy-történet. E témakörökben 276 publikációja jelent meg, melyből 25 könyv, illetve könyvrészlet, könyvfejezet. Egyedülálló, tartalmas, hihetetlen gazdag kutatási tevékenységet végzett az évek során. Sok-sok kutatási pályázat nyertese, projektek irányítója volt, illetve jelenleg is a főiskola életében a legnagyobb TÁMOP pályázat vezetője. Számos kitüntetés, díj birtokosa.

1. ábra Szlávik Lajos

Fejér László vízépítő mérnök, politológus, technikatörténész (2. ábra). Dolgozott múzeumvezetőként, az Országos Vízügyi Főigazgatóságnál főosztályvezető-helyettesként, a Vízügyi Múzeum, Levéltár és Könyvgyűjtemény igazgatójaként. Jelenleg a Magyar Hidrológiai Társaság és a Magyar Mérnöki Kamara Történelmi Bizottságának elnöke, a „Vízügyi Közlemények”, a „Hidrológiai Közlöny” és a „Hidrológiai Tájékoztató” folyóiratoknak szerkesztőbizottsági tagja, a „Vízügyi Történelmi Füzetek” c. kiadványsorozat szerkesztője. Főbb kutatási területei: a vízgazdálkodási társulatok története, a vízgazdálkodási politika, a vízügy és a társadalom kapcsolata a történelemben, kiemelkedő vízügyi személyiségek életrajza, vízi emlékek kutatása. Szerzőként és társszerzőként számtalan publikációja jelent meg. Számos kitüntetés, díj birtokosa.

2. ábra Fejér László

Mindkét előadó kitért a szaklapok történetére, a vízügyi szolgálat legrégebb, 135 éves folyóirata a Vízügyi Közlemények, valamint a Hidrológiai Társaság immár 93 éves lapja pedig a Hidrológiai Közlöny.

Az előadóktól hallhattuk, hogy a régebbi időkben sem volt zökkenőmentes a szakfolyóiratok megjelenése. A világháborúk idején és az azt követő szűkös években, az eltelt sok-sok évtized alatt is akadozott a kiadásuk. A hiányokat a mindenkori szerkesztők pótolták. A jelenlegi főszerkesztő,

Szlávik professzor is megemlítette, hogy korábban és napjainkban is nehézséget jelent a Vízügyi Közlemények megjelentetéséhez szükséges források előteremtése. A szaklap 2005 óta nem jelenik meg, még abban az évben egy Balaton különszámmal utoljára jelentkeztek. A főszerkesztő, Szlávik Lajos elkötelezett a vízügyi szakirodalom és gyarapítása tekintetében. Ezt a kéttucatnyi szakkönyv megírásával, szerkesztésével segítette. Bár a papíralapú könyvek, szakfolyóiratok hosszú távú megőrzését évszázadok igazolták, tudomásul kell vennünk a technika fejlődését, a digitális világ kihívásait. Szlávik Lajos méltán lehet büszke arra, hogy sikerült a legfontosabb hazai vizes folyóiratokat a világhálón mindenki számára elérhetővé tenni.

Az Arcanum Adatbázis Kft. gondozza a fent említett kiadványokat. Az Arcanum a hangsúlyt a tartalomra helyezi, offline és online módon egyaránt publikálja az anyagait, a felhasználók legszélesebb körének biztosítva ezzel a hozzáférést. Olyan kiadványok sorát jelenteti meg, amelyek a jövő digitális könyvtárának alapművei lehetnek, kultúrtörténeti értékűek, papíralakban nem, vagy csak nehezen hozzáférhetőek. Támogatják az egyes szakterületek kutatóinak munkáját, új távlatokat és lehetőséget nyitva meg számukra az alkalmazott innovatív technológiák révén. Az Arcanum és a főiskola könyvtárának honlapjáról is elérhető mindenki számára ingyenesen a folyóiratok teljes múltbeli állománya. A Vízügyi Közlemények elérhetősége: <http://apps.arcanum.hu/vizugyi>

Szlávik professzor ismertette és be is mutatta az adatbázis használatát. A keresőrendszerrel a teljes szövegállományban kereshetünk, szerzőkre, bármilyen szóra, szótöredékre. A sokoldalú keresést biztosítja a kétrétegű Adobe PDF fájl, melyben a felső, látható rétegben az eredeti oldalak facsimile képe látható. A lap jogelődje a „Kultúrmérnöki Jelentések” volt ez is elérhető digitalizált formában. Ezt a lapot Kvassay Jenő alapította és szerkesztette mint a hazai vízügyi szolgálat egykori vezetője, aki fontosnak tartotta a műszaki szakirodalom ápolását, a vízügygel kapcsolatos tudományos, mérnöki, közgazdasági, jogi kérdések tisztázása céljából. 11 év után a folyóirat 1890-től új címmel jelent meg. Az 1882. évi számát ebben évben 2014-ben sikerült az Országos Széchényi Könyvtárban megtalálni, tehát elmondhatjuk, hogy tényleg a teljes állomány digitalizálása megtörtént.

A Hidrológiai Közlöny megjelentetésének történetébe Fejér László adott betekintést. A mindenkori

szerkesztők felidézésével láthattuk, hogy hogyan járultak hozzá a lap fejlődéséhez. A jelenlegi főszerkesztő, *Dr. Vágás István* professzor, évek óta átadta könyvtárunk számára az általuk digitalizált számokat, melyeket a honlapunkra feltettük és hallgatóink előszeretettel használtak. 2013-tól együtt jelenhetett meg a szakma 3 folyóirata digitalizált formában. A Hidrológiai Közlöny (<http://apps.arcanum.hu/hidrologia>) költségeit a kiadó MHT finanszírozta és finanszírozza, de már gondot okozott a nyomdai és postai költségek előteremtése.

A Hidrológiai Tájékoztató (<http://apps.arcanum.hu/hidrologia>) kiadója szintén a MHT, évente egy alkalommal közzéteszi a szakterület tanulmányait, közleményeket, híreket, méltatásokat. A főszerkesztője *Dr. Vítális György*, aki 53 éve, az első számtól kezdve szervezi és szerkeszti a folyóirat megjelenését.

A vándorgyűlésekről (<http://apps.arcanum.hu/hidrologia>) Szlávik Lajos beszélt és elmondta, az első Keszthelyen volt 1979-ben, két évre rá Pécsen és ezt követően szinte minden évben megrendezték. Baján két alkalommal szerveztek országos vándorgyűlést (1995, 2009). Az elhangzott előadások sok segítséget nyújtottak szakdolgozatok megírásához, az utóbbi években már nem nyomtatott formában, hanem CD-n jelentetik meg. Lehetővé teszik az érdeklődők számára a hazai vízgazdálkodás legújabb eredményeinek megismerését, hasznosítását.

A nagy számban megjelent közönség előtt az előadók nemcsak prezentációval tették szemléletessé előadásukat, hanem az 1956-os jeges árvíz eredeti dokumentumfilméből is bemutattak részleteket. Ez azért is volt a hallgatóság számára érdekes, mert ennek bajai vonatkozására is kitértek, és sokan nem ismerték ezt a filmet. A főiskolán lévő mikrofilmeket egy pályázat keretében digitalizálták és ebből az anyagból készült a néhány perces összeállítás.

A tartalmas előadásokat nagy érdeklődéssel hallgatták a főiskola hallgatói, oktatói, a nyugdíjas kollégák és a könyvtárosok. Mindkét előadó kötődik a bajai főiskolához, mivel részt vettek annak oktatói munkájában. Az előadásokat követően a hallgatóság kötetlen beszélgetés keretében további részletekre volt kíváncsi.

Az előadások témája azért is aktuális, mert a bajai főiskola műszaki képzésében a vízépítő mérnökök számára ez tananyag, tanulmányaikhoz köthető, és azért is fontos a vízről beszélünk, mert a víz életünk, jövőnk meghatározója, természeti érték.

Baja, 2014. III. 14-én.

Majorné Bodor Ilona
(Eötvös József Főiskola Könyvtára
könyvtárigazgató)

A Twitter átfogó vizsgálata

A cikk szerzői a legátfogóbb tudományos tanulmányt készítették el a Twitterről. Kutatásuk során több mint 1100 tudományos tanulmány kivonatát vizsgálták meg 2007 és 2011 között, amelyek a Twitterre fókuszáltak. A tudományos tanulmányok kivonatainak forrása a *Scopus*, a *Web of Science*, valamint a *Google Scholar* volt.

A szerzők bemutatták a mikroblogolás kialakulását, amit a könnyű hozzáférhetőség és az olcsó mobil technológia elterjedése nagymértékben elősegített. A mikroblogolás a világhálón a 2000-es évek elején jött létre, amely lehetővé tette, hogy a használok azonnali válaszára legyenek képesek, kommentálásokat fogalmazzanak meg és esetlegesen felerősítsék az aktuális események hatását. Tudományos kutatásuk csak ezt követően indult el. A szerzők megítélése alapján a Twitter

2008-ra a legelterjedtebb felületté vált és azóta is vezető mikroblog. A felhasználók a gyorsabb kommunikációt 140 karakterlimiten belül valósíthatják meg. Megítélésük szerint a Twitter mára médiummá vált, mert az aktuális híreken, a politikai eseményeken át a katasztrófákról egyaránt információt biztosít használói számára, viszont ez a nyitottság véleményük szerint visszaélésekre és a lehetőségek rosszra történő felhasználására is módot adhat, ami etikai kérdéseket vethet fel.

A szerzők figyelembe vették a téma irodalmi áttekintését, amely magába foglalja a mikroblog és a Twitter szavak előfordulását a tudományos adatbázisok cikkeinek címében, kivonataiban és kulcsszavaiban, a mikroblogra megalkotott definíciókat, valamint a már korábban kialakított osztályozásokat, amelyek esetében az első csoport a felhasználó